

HARI KUNZRU

**İNSANSIZ
TANRILAR**

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN: BURCU DENİZCİ

Dans le désert, voyez-vous, il y a tout, et il n'y a rien ... c'est Dieu sans les hommes.*

Balzac, "Une passion dans le désert" (1830)

De Indio y Negra, nace Lobo, de Indio y Mestiza, nace Coyote.**

Andrés de Islas, *Las Castas* (1774)

Tanrım! Yıldızlarla dolu!

Arthur C. Clarke, 2001: *Bir Uzay Destanı* (1968)

---

* (Fr.) Çölde, bakınız, her şey var, ve hiçbir şey yok... insansız Tanrı o. -ybn

** (İsp.) Yerli ve Siyah'tan Kurt doğar; Yerli ve Melez'den Çakal. -ybn

HAYVANLARIN İNSAN OLDUĞU ZAMANLARDA

Hayvanların insan olduğu zamanlarda, Çakal belli bir yerde yaşıyordu. “*Haikya!* Burada yaşamaktan çok sıkıldım-*aikya*. Çöle gidip meth pişireceğim.” Böylece Çakal bir karavana atladı ve laboratuvar kurmak için çöle gitti. Yanına on somun ekmek ve kırk paket erişte, viski ve idare edecek kadar esrar aldı. Uzun bir süre aradıktan sonra iyi bir yer buldu. “İşte, buraya kuracağım-*aikya!* Kocaman yer! Burada beni kimse rahatsız edemez!”

Çakal işe koyuldu. “Ah,” dedi, “*haikya!* Çok fazla psödoefedrin tabletim var! Bunları almam çok uzun sürdü! O kadar uzun zamandır eczaneleri dolaşıp duruyorum ki!” Toz hâline gelene kadar tabletleri ezdi. Bir beheri metil alkolle doldurdu ve tozun etrafında döndürdü. Katkı maddesinden kurtulmak için karışımı filtre kâğıtlarından geçirdi. Sonra da buharlaşması için ısıtıcının üzerine koydu. Ama Çakal termometresini kontrol etmeyi unuttu ve sıcaklık yükseldi. Gittikçe daha da ısındı. “*Haikya!*” dedi. “Bir sigaraya ihtiyacım var-*aikya!* Amma sıkı çalıştım-*aikya!*”

Bir sigara yaktı. Bir patlama oldu. Öldü.

O sırada yanından geçen Pamuk Kuyruklu Tavşan sopasıyla

Çakal'ın kafasına dokundu. Çakal doğrulup gözlerini ovuşturdu. "Onurlu Çakal!" dedi Pamuk Kuyruklu Tavşan. "Karavanın kapısını kapat. Kapalı kalsın. Sigaranı dışarıda iç."

Çakal sızlanmaya başladı. "Of-*aikya!* Ellerim nerede? Ellerim havaya uçtu." Sızlanıp yere uzandı ve uzun süre üzgün bir şekilde yattı. Sonra Çakal ayağa kalktı ve kendine kaktüsten eller yaptı.

Tekrar başladı.

Psödoyu öğüttü. Çözücüyle karıştırdı. Tüm katkı maddesinin gittiğinden emin olana kadar süzdü, buharlaştırdı, süzdü, buharlaştırdı. Sonra oturdu ve kırmızı fosfor elde etmek için kibrit kutularını kazımaya başladı. Psödoyu kibrit kutusu artıkları, iyot ve bol suyla karıştırdı. Deney tüpü birdenbire kaynamaya başladı. Havaya karışan gaz gözlerine, kürküne bulaştı. Uludu ve yüzünü tırmaladı.

Zehirli gazdan boğuldu ve öldü.

8 Yanından geçen Gila Canavarı üzerine su serpti. Çakal doğruldu ve gözlerini ovuşturdu. "Onurlu Çakal!" dedi Gila Canavarı. "Bir hortum kullan. Deney tüpünü durdur, bir kovayı kedi kumuyla doldur ve hortumu içine bırak. Gazı hapset ve deney tüpünün içinde köpürüp kaynamasını izle. Mecbur kalmadıkça nefes alma."

Çakal sızlanmaya başladı. "Of-*aikya!* Yüzüm nerede-*aikya?* Yüzümü kazıyıp soydum." Nehre koştu ve kendine çamurdan bir yüz yaptı ve başının önüne yapıştırdı. Sonra tekrar başladı. Psödoyu ezdi ve buharlaştırdı. Kibrit kutularını kazıdı ve deney tüpünü kedi kumu kovasının içinde fokurdattı. Kimyasalları karıştırdı ve karışımını pişirdi, süzdü ve biraz Red Devil sudkostik çözeltisi ekledi. Termometresini izledi. Nefes almamaya dikkat etti. Karışımı soğuttu ve biraz kamp yakıtı ekleyip çalkaladı. Sıvının üzerinde kristalin kabuk bağladığını görünce sevinçten havalara zıpladı. Çözücüyü buharlaştırmaya başladı ama o kadar heyecanlıydı ki kuyruğunu ateşten koru-

mayı unuttu. Laboratuvarın etrafında dans ediyor, kuyruğuyla her şeyi yakıyordu.

Laboratuvar yandı. Çakal öldü.

Yanından geçen Güney Tilkisi, elinin ucuyla göğsüne dokundu. “Onurlu Çakal!” dedi. “Kuyruğunu bu işe karıştırmamalısın! Pişirmenin tek yolu budur.”

“Of-*aikya!*” diye sızlandı Çakal. “Gözlerim, gözlerim nerede-*aikya?*” Çakal kendine iki gümüş dolardan iki göz yaptı ve tekrar başladı. Psödoyu ezdi. Süzdü ve buharlaştırdı, karıştırdı, ısıttı ve gazı fokurdattı. Biraz daha süzdü ve buharlaştırdı ve sonra bir aşağı bir yukarı dans etti. “Ah, ben zekiyim-*aikya!*” dedi Çakal. “Hepsinden daha zekiyim-*aikya!*” Elinde yüz gram saf kristal vardı.

Ve Çakal oradan ayrıldı.

İşte hepsi bu, böyle bitti.

1947

10

Schmidt, Pinnacle Kayalıkları'nı ilk gördüğünde buranın doğru yer olduğunu anlamıştı. Üç kaya sütunu, kadim bir yaratığın, yıpranmış duyargalarının gökyüzünü deşen dokunaçları gibi yükseliyordu. Birkaç test yaptı, maden arama çubuklarını ve toprak ölçeri kullandı. İğne standartların ötesini gösteriyordu. Hiç şüphe yok, burada fay hattı boyunca ve kayaların arasından akan bir güç vardı: Doğal bir anten. Anlaşma çabucak yapıldı. Arsanın sahibi olan yaşlı kadına sekiz yüz dolar verdi, Victorville'deki bir hukuk bürosunda birkaç belge imzaladı ve arsa onundu. Yirmi yıllık kira kontratı, çocuk oyuncuğu. Şansına inanamıyordu.

Barstow'dan satın aldığı Airstream marka ikinci el römorku arsaya çekti ve bütün bir öğleden sonra kamp sandalyesinde oturup alüminyum römorkun ışığı yansıtma biçimini hayranlıkla seyretti. Bu manzara ona Pasifik'i, Kuzey Sahası'ndaki Superfort'ları hatırlattı. O bombardıman uçakları güneşte nasıl da parlardı. O göz kamaşmasında, insanın doğrudan bakmaya dayanamayacağı dünyalar olduğunu gösteren bir ders vardı.

İlk gece hiç uyumadı. Yerde bir battaniyenin altında yatarken, siyahlar mora, sonra griye dönene ve yün, küçük elmaslar

gibi çiğ damlacıklarıyla buzlanana kadar gözlerini kapatmadı. Çölün kreozot ve adaçayı kokusu, yıldızlı gök kubbe. Gökyüzünde yeryüzündekinden daha fazla hareket vardı, ama bunu bilmek için kendinizi şehirden dışarı sürüklemeniz gerekiyordu. Tüm o lanet dikeyler görüş alanınızı daraltıyor, ayaklarınızın altındaki tüm çelik borular, kablolar ve benzerleri sizi sıkıştırıyor, akışı kesiyordu. İnsanlar çöle bulaşmamıştı. Sizi yalnız bırakan bir topraktı.

Şansının yüksek olduğunu düşünüyordu. Fiziksel işi üstlenebilecek kadar gençti, ayak bağı olacak eşi ya da ailesi yoktu. Ve inancı vardı. İnancı olmasaydı uzun süre önce pes etmişti; daha çocukken ögle tatillerinde postayla gelen broşürleri okur, gizemler üzerine ilk deneysel notlarını alırdı. Şimdi dikkatinin dağılmasını istemiyordu. Kasabadaki insanların iyi düşüncelerini umursamıyordu. Kibar davranıyordu, dükkândan erzak almaya gittiğinde selamlaşıyor, hoşbeş ediyordu ama daha fazlasını yapma zahmetine girmek istemiyordu. Çoğu erkek aptaldı; bunu Guam'da öğrenmişti. Orospu çocukları onu asla rahat bırakmaz, ona lakap takar, çocukça şakalar yaparlardı. Aklından geçeni yapmamak için kendini zor tutmuştu ama Lizzie'den sonra buna hakkı yoktu, bu yüzden öfkesini bastırıp savaşa devam etti. Bu ahmaklar Tanrı bilir kaç görevde uçmuşlardı ve onca saat mesafe katetmiş, onca şeyi *görme* şansı yakalamış olmalarına rağmen, gerçek dünyanın hâlâ yerde, yemek kuyruğunda, kokuşmuş karyolalarının üzerine yapıştırdıkları pin-up kızlarının bacakları arasında olduğunu sanıyorlardı. Karşılaştığı tek mantıklı insan İrlandalı bombardıman pilotuydu, adı neydi, Mulligan ya da Flanagan, bir İrlandalı ismi, ona Nagoya'ya yük bırakmaya giderken gördüğü ışıklardan bahsetmişti, Zero* olmayacak kadar hızlı hareket eden yeşil noktalardan. Bir kitap ödünç istedi. Schmidt kitabı ona ödünç verdi ve bir daha geri

* Kısaca Zero-Sen olarak bilinen Japon savaş uçağı Mitsubishi A6M. -ybn

alamadı. Çocuk bir hafta sonra mürettebatın geri kalanıyla birlikte denize zorunlu iniş yaptı.

Mekân yavaş yavaş toparlanıyordu. Karavan cehennem gibi sıcaktı. Kayaların gölgesinden yararlanmanın bir yolunu bulmaya çalışırken maden arayıcısının sığınağını buldu. Kasabadaki barda sorup soruşturana kadar ne olduğunu bilmiyordu. Birkaç yıl önce yaşlı piçi dışarı attıklarında üzerine beton dökülmüştü, Alman casusu olduğuna dair bir hikâye dolanıyordu. Delinin teki olabilirdi, sözde maden arazisinde tek kuruş gümüş ya da başka bir şey olmadığı için muhtemelen açıklıktan ölüyordu ama nasıl kazacağını iyi biliyordu. Kayaların altında 37 metre karelik koca bir oda. Yazın serin, kış gecelerine karşı yalıtımlı. Lanet olası bir sığınak.

Ondan sonrası çok kolaydı. Bir uçak pisti hazırladı, toprağa bir benzin deposu gömdü, cüruf briketinden bir sığınak yaptı ve teneke çatısına büyük beyaz harflerle HOŞ GELDİNİZ yazdı. Artık bir işi vardı. Kafe asla çok başarılı olmayacaktı ama General Motors olmasına da gerek yoktu. Tek bir insan uğramasa da idare edebileceğini hissediyordu ama birikimleri sonsuza kadar dayanmayacaktı. Paraya sıkışmadan bir, belki de iki yıl idare ederdi, böyle bir girişimin ayaklarını yere basması için de bu kadar zaman yeterliydi.

Çok fazla uçak geçmezdi. Haftada bir kez biri inerdi. Onlara kahve ve sahanda yumurta ikram ederdi. Orada ne yaptığını sorduklarında sadece beklediğini söylerdi. Neyi bekliyorsun dediklerinde henüz bilmiyorum ama trafikte oturmaktan daha iyi derdi ve bu genellikle onlar için yeterliydi. Sığınağa asla ziyaretçi kabul etmezdi. Birkaç ay sonra sayıları arttı. Kıyıya gidip gelen pilotlar, yakıt ikmali yapabilecekleri bir yer olduğunu duymaya başladılar. Birkaç sandalye ve formika kaplı masa aldı, bira stokladı.

Elbette sorunlar vardı. Jeneratörü bozuldu. Kayalıklara tırmanırken yakaladığı birkaç Kızılderili'yle yüzleşti, onlara tü-

feğini göstermek zorunda kaldı. Onlar gittikten sonra orada kayaya çizilmiş resimler buldu; el izleri, yılanlar ve iri boynuzlu koyunlar. Başka bir gün bir toz fırtınası bir uçağı acil iniş yapmaya zorladı. Rüzgâr pistte saatte seksen kilometre hızla yanlara doğru esiyordu ve pilot inmekle iyi etmişti – yaklaşırken rüzgâr sol kanadını kapıp onu ters çevirecek gibi görünüyordu. Schmidt pilotu karşılamak için koştu, ağzını bir bandanayla kapamıştı. Hiç düşünmeden onu sığınabileceğı en mantıklı yer olan yeraltına götürdü.

Pilot genç bir delikanlıydı, yirmili yaşlarında, siyah saçlı, küçük düzgün bıyıklı. Zengin çocuğı. Ceketini ve gözlüğünü çıkarırken merakla etrafına baktı ve nerede olduğunu sordu.

O zamana kadar proje epey ilerlemişti. Schmidt kayalardan yayılan parafizik enerjileri bir araya getirmek ve depolamak için girdap gibi dönen bir toplayıcı inşa etmişti. Bir kristal, Venüs'e doğru açı yapan en yüksek yığının ucundaki bir dengeleme halkasının içine yerleştirilmişti. Tesla ile ilgili incelemelerine dayanarak, paralel piezoelektrik bir sistem geliştiriyordu ama şimdilik sinyalleri eski bir Mors anahtarı kullanarak gönderiyor, fiziksel tıklamaları parafizik taşıyıcı dalganın modülasyonlarına dönüştürmek için eterik bir dönüştürücü kullanıyordu. Tüm bunları kendisini dikkatle dinleyen, makineleri, kitap ve not yığınlarını inceleyen pilota anlattı. Etkilenmiş görünüyordu.

“Peki gönderdiğiniz mesaj nedir?”

Schmidt'in mesajı sevgiydi. Galaksideki tüm varlıklara sevgi ve kardeşlik. Gezegen ufukta görünür görünmez başlayıp her gece iki saat süren bir kefarete. İki saat boyunca davetini tekrarlıyordu: HOŞ GELDİNİZ. Bu konuda konuşmak istemiyordu, bir yabancıyla değil. Çıplak gözle görünenden daha fazla olan şeyler, yüksek güçlerle ilgili şakalar yaptı.

Pilot gülümsedi. “Umarım ne yaptığınızı biliyorsunuzdur.”

“Göreceğiz sanırım.”

O günden sonra çocuk iki haftada bir küçük uçağını

Pinnacle'a indirmeye başladı. Babası İmparatorluk Vadisi'nde büyük bir çiftçiydi ama Davis, çocuğun adı buydu, hayattan portakal bahçeleri ve Meksikalı göçmen toplayıcılardan daha fazlasını istiyordu. Schmidt hiçbir şey istememesine rağmen, ona kitap ve ekipman alması için para verdi. Clark Davis, Schmidt'in çağrısının mahiyetini anlayan ilk müridiydi.

Bir gece Nevada eyalet sınırının üzerinden uçup Pahrup yakınlarındaki bir çiftliğe indiler. Çiftlik evinin pencerelerinde neon bira tabelaları ve önünde park etmiş bir sıra kamyon vardı. Davis ona iyi vakit geçirtmek istemiş, bu kadar çok yalnız kalmasının normal olmadığını söylemişti. Schmidt, bunun iyi bir fikir olmadığını bile bile –bu kaçamak onun mantığına tümenden aykırıydı– kendini elinde içkisi gergin bir şekilde otururken buldu. Kızlar ipekli kıyafetleriyle sıraya girmiş, suratlarını asıp popolarını dışarı çıkarmışlardı. Davis görmüş geçirmiş bir erkek gibi davranıyordu. Seçtiği büyük memeli Meksikalının peşinden giderken Schmidt'e cesaretlendirici bir şekilde göz kırptı. Sanki Schmidt kamışına ilk kez su yürüyen gergin bir gençti. Bu onun cesaretini artırdı. Konyağını yudumladı ve bir tane daha istedi. Lizzie'yle geçirdiği o son geceden beri alkole dokunmamıştı ve çok geçmeden nedenini hatırladı; seçtiği küçük sarışın paçavra sevimli ve olabildiğince nazik olmasına rağmen kıza öfkelendi ki, aslında öfke duyduğu kendisiydi. Korkan kız bir düğmeye basmış olmalıydı çünkü çok geçmeden kendini elinde pantolonu, otoparkta botunun diğer tekini ararken buldu.

Davis'e açıklamaya çalıştı. Nasıl vahşi bir çocuk olduğunu, perişan annesine ağır geldiğini. Okul ya da meslek öğrenmek umurunda değildi, sadece genç hayatı için büyük bir sayfa ve kükürt tadı olmayan bir hava istiyordu, bu yüzden bir yük gemisine atladı ve bir daha asla Erie, Pennsylvania'nın bacalarına bakmadı. On yedi yaşına geldiğinde Bristol Körfezi'ndeki bir somon konserve fabrikasında çalışıyor, maaşını barlarda harcı-

yor ve başını her türlü belaya sokuyordu; sonunda bu belalara ondan daha çılgın olan on dört yaşındaki melez yerli Lizzie de katıldı. Rıhtımdaki bir deponun kapı aralığında onu ağzına alırken Schmidt'in kafasının içinde âdeta bir bando çaldı. Çok geçmeden kız hamile kalmıştı ve Schmidt o zaman gerçekten göte geldi. Çünkü kızın erkek kardeşleri vardı ve babası kasabanın kodamanlarından biriydi, sırf ailenin itibarını kurtarmak için ikisini kiliseye sürükledi. Yaşlı adam bariz nedenlerden dolayı Schmidt'ten nefret ediyordu ama hakkını vermek gerekirse iyi davranmaya çalıştı, onlara küçük bir yer ayarladı, hatta çocuk için para bile verdi. Ancak sorun şuydu ki Schmidt ne sadakadan ne de kendini kapana kısılmış hissetmekten hoşlanıyordu. Bebeğin çığlıkları onu çileden çıkardığı ve zamanla Lizzie'ye olan ilgisini kaybettiği için kızı dövmeye başladı. Erkek arkadaşları onu uyardı. Her seferinde kızın kucagında ağladı ve daha iyisini yapacağına yemin etti, ancak tartışmalar onu sadece öfkeli ve köşeye sıkışmış hissettirdi. Sonra her zamankinden daha fazla içtiği bir gece Lizzie kendisine karşı gelince bir şekilde kızın boynuna bir ilmik bağladı ve aklını başına toplayıp frene basmadan önce onu kamyonunun arkasında yüzlerce metre sürükledi.

Lizzie ölmedi ama bir daha eskisi gibi de olmadı. Schmidt hapishanede diğer mahkûmlar tarafından tartaklandı, Lizzie'nin babasından para aldıklarını söyledikleri için onu öldüreceklerini düşündü. Ama işlerini bitirdiklerinde sakinleştiler. Schmidt pantolonunu çekip hücrenin bir köşesine uzandı. Rus kefaletle onu kurtarmaya geldiğinde hâlâ orada yatıyordu. Rus, cuma gecesi kâğıt oyununda bir adamı üçüncü katın penceresinden aşağı atmasını engellediğinden beri Schmidt'e borçluydu. Onca yılı bir düşün, demişti Schmidt ve viskiden uyuşan Rus, ona kulak vermişti. Sızlanan hilekârı ayak bileklerinden tutmuş sallandırıyor, neredeyse onu düşürecek kadar sarhoşturdu, ama bunun yerine onu içeri çekti ve çenesine birkaç kez hafifçe vurdu.